

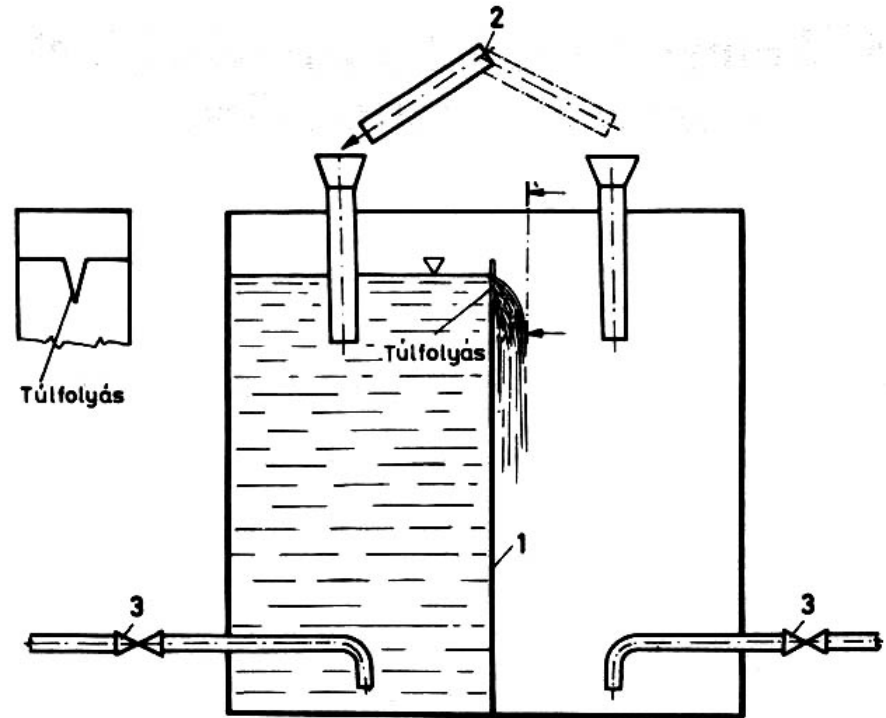
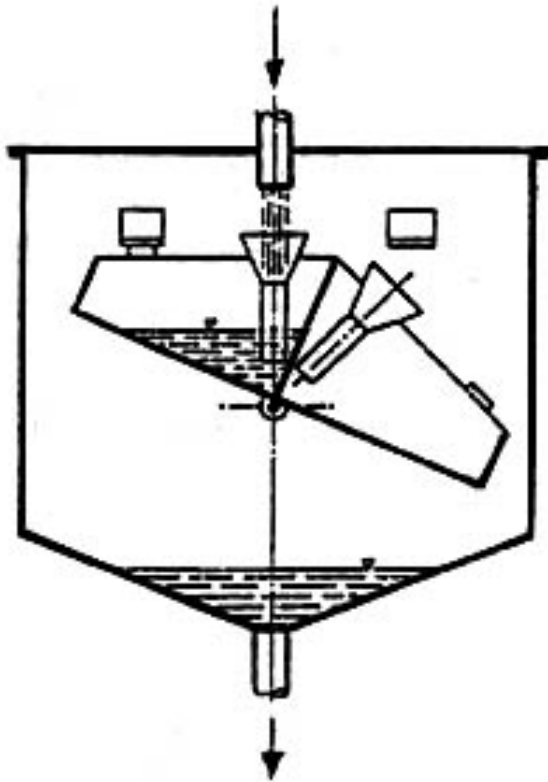
Méréstechnika

Sebesség, térfogatáram mérése

Irodalom

- Dr. Ujhelyi-Haszmann: Mérés és szabályozás az épületgépészetben, Műszaki Könyvkiadó, Bp. 1981.
- K.W. Bonfig: Durchflußmessung von Flüssigkeiten und Gasen
Expert Verlag, Ehningen 1990
- Handbuch für Heizungstechnik
Beuth Verlag GmbH, Berlin 1994
- Recknagel-Sprenger-Sramek: Taschenbuch für Heizung- und Klimatechnik
Oldenbourg Verlag, München 1995

Térfogatáram mérés köbözéssel

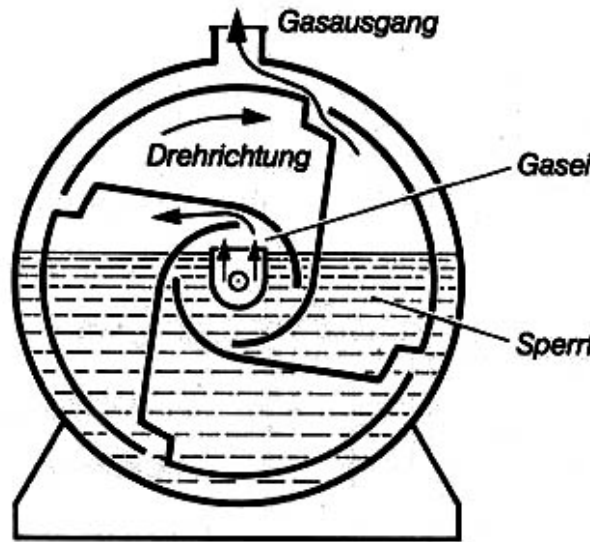

Más megoldások:

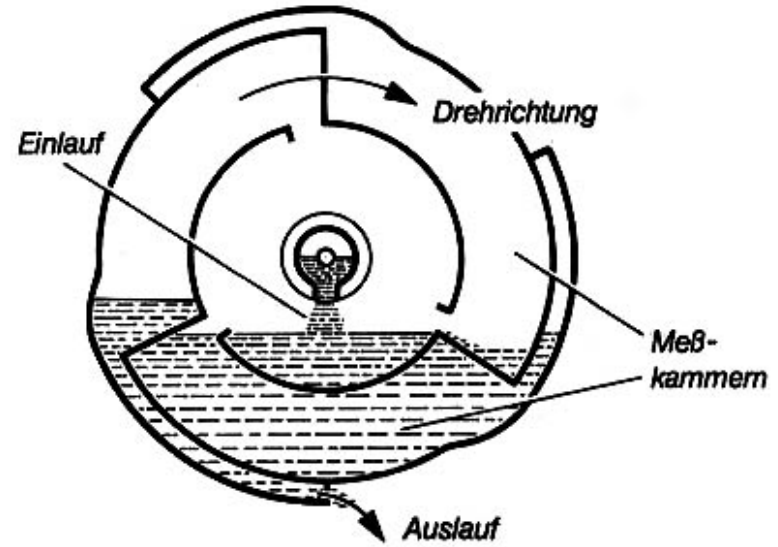
Mérleg és stopper

Zsákos mérés gázoknál

Térfogatáram mérés mérőkamrákkal

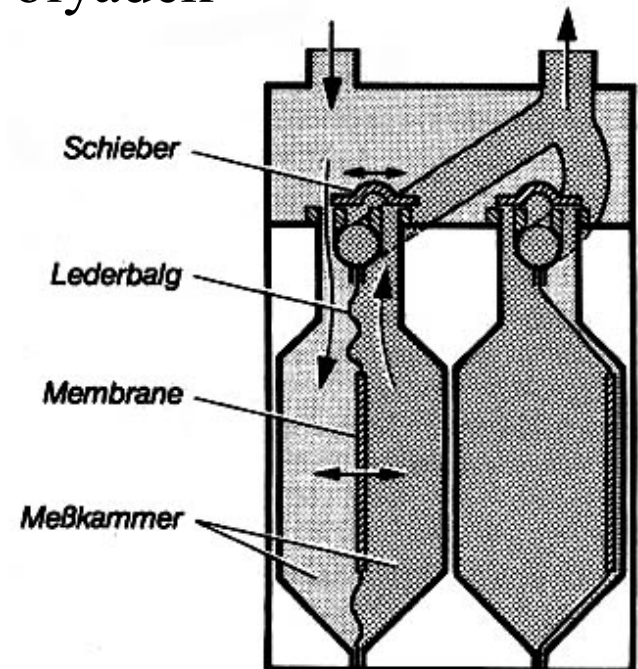

Gáz

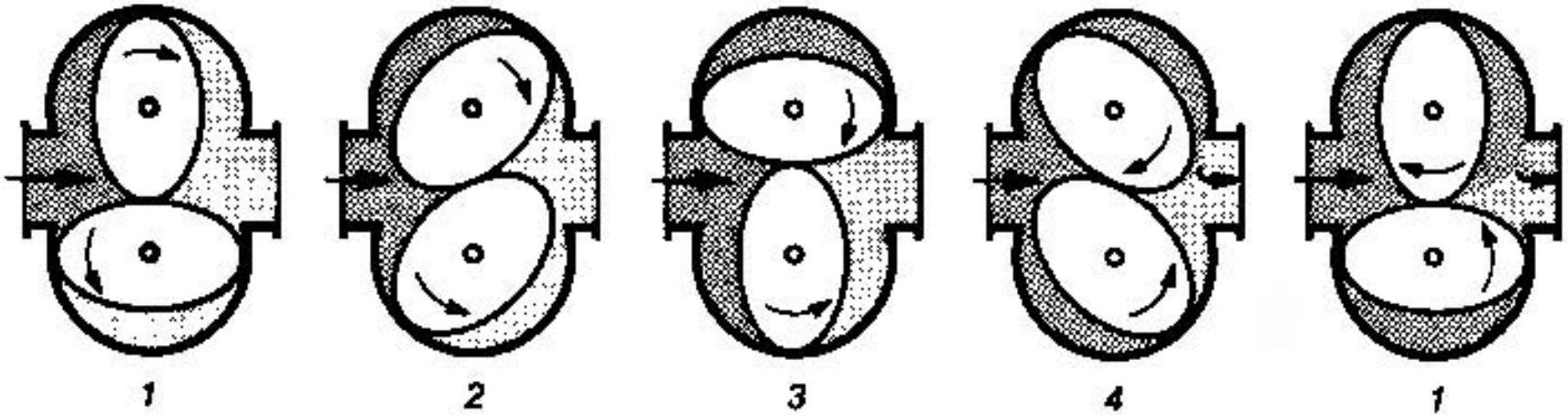

Folyadék

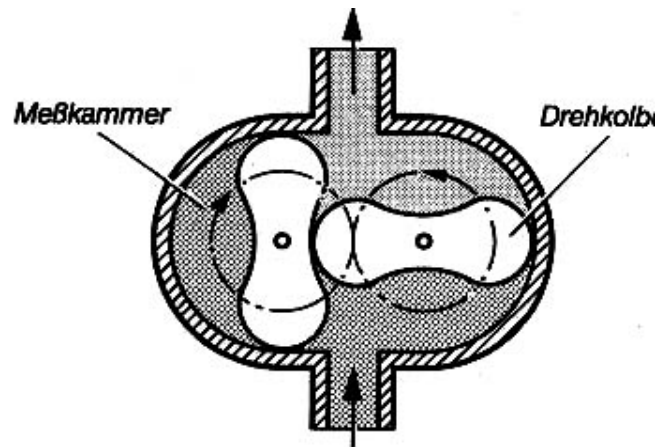
Billenőkamrás
gázmérő

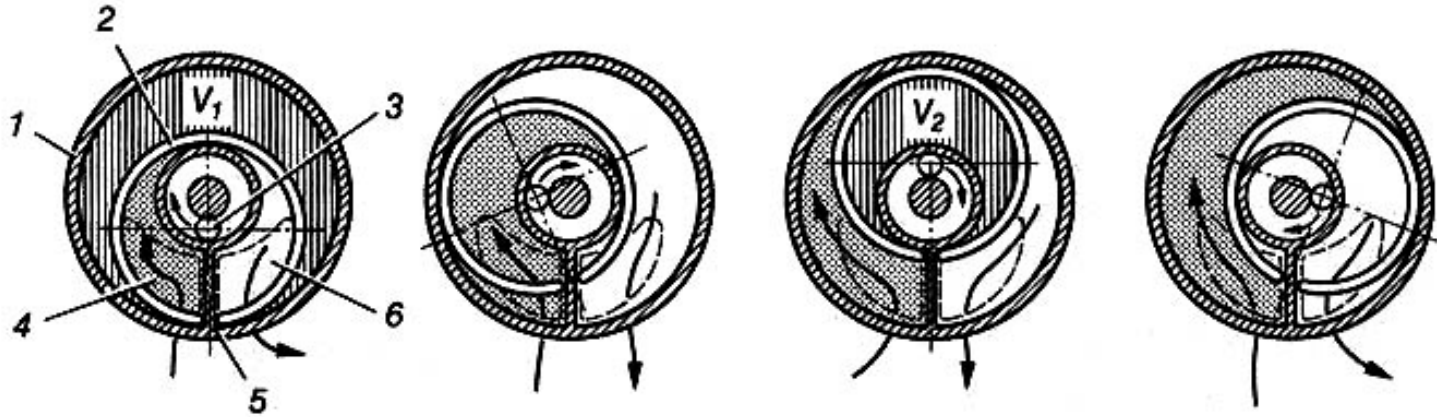
Oválnerekes mérő

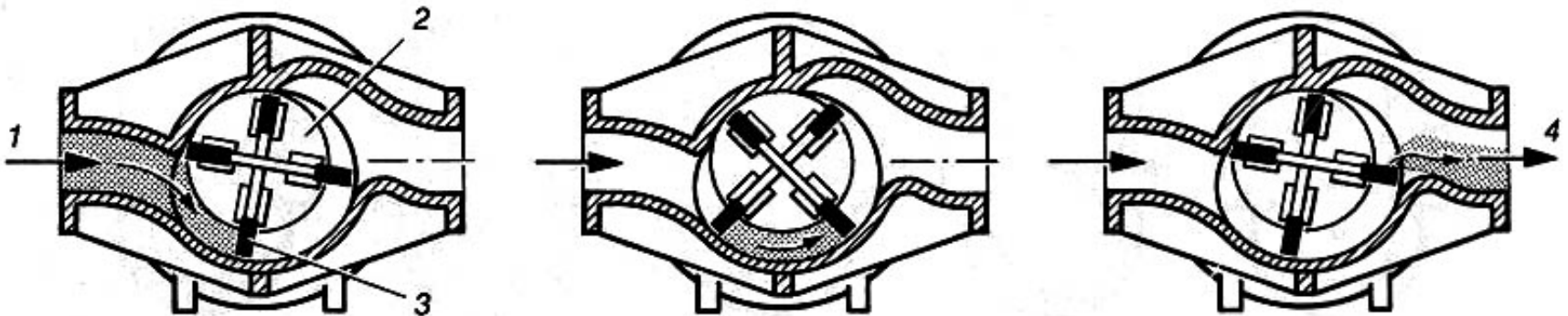
Forgódugattyús mérő

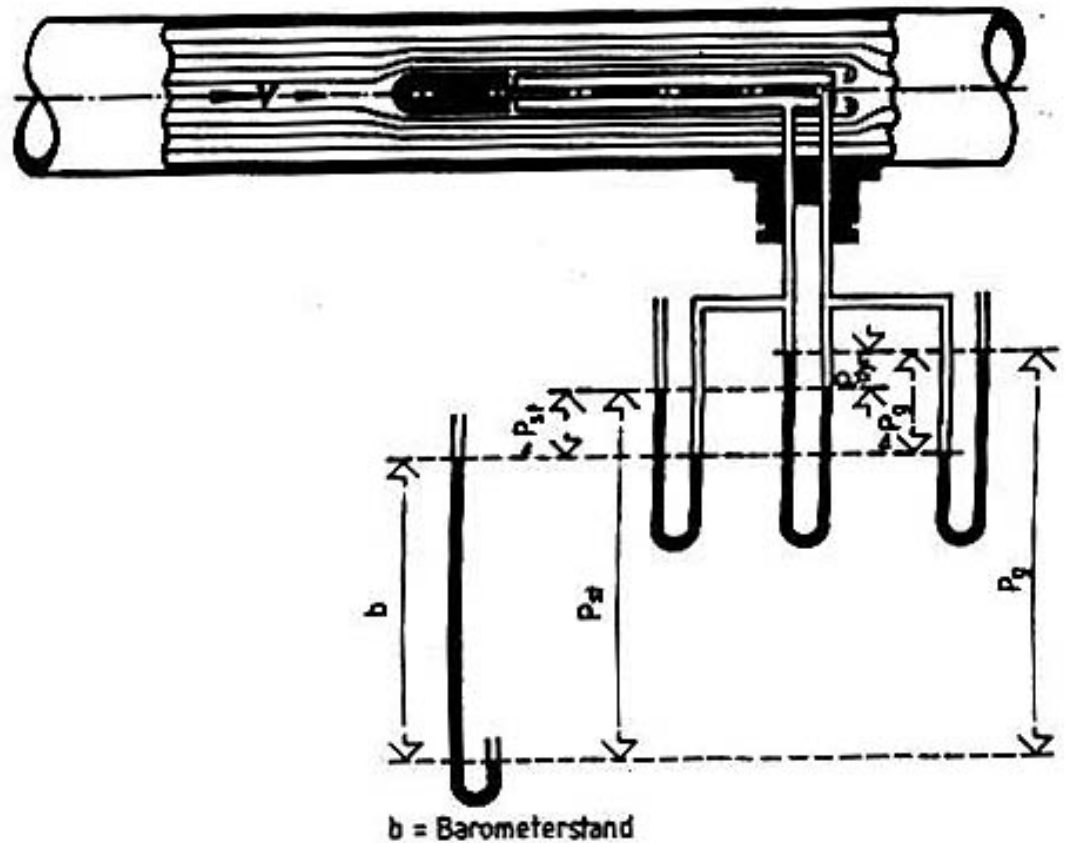
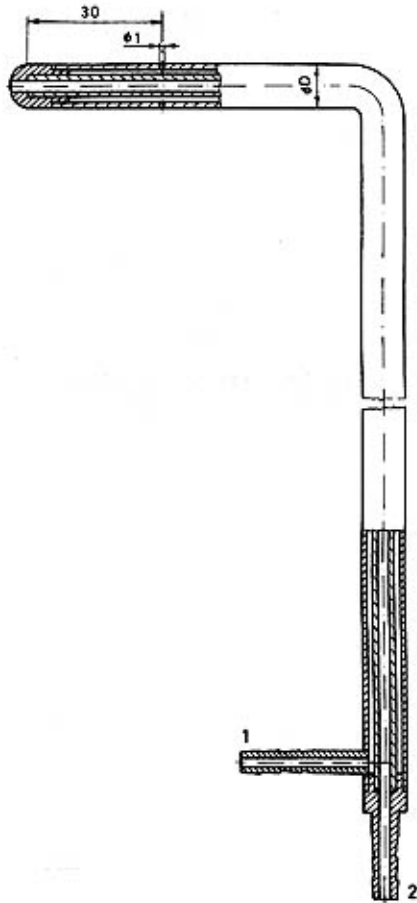
Gyűrűs mérő

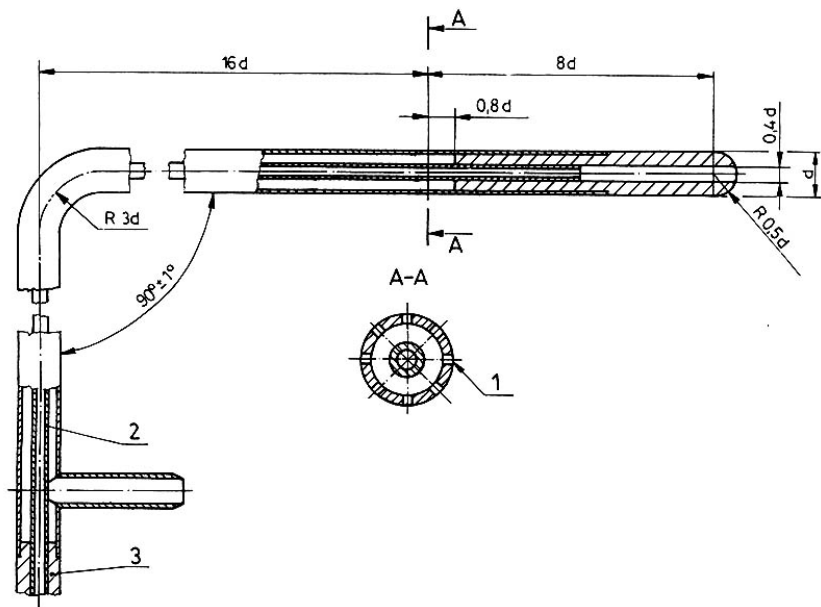
Csúszólapátos mérő

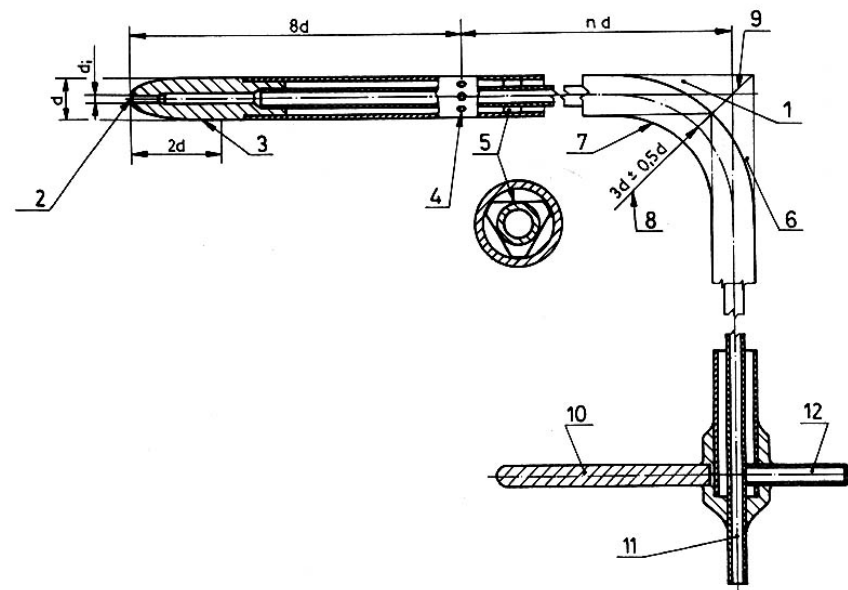
Sebesség mérés Prandtl-csővel

Prandtl-cső kialakítása

AMCA típusú Prandtl-cső

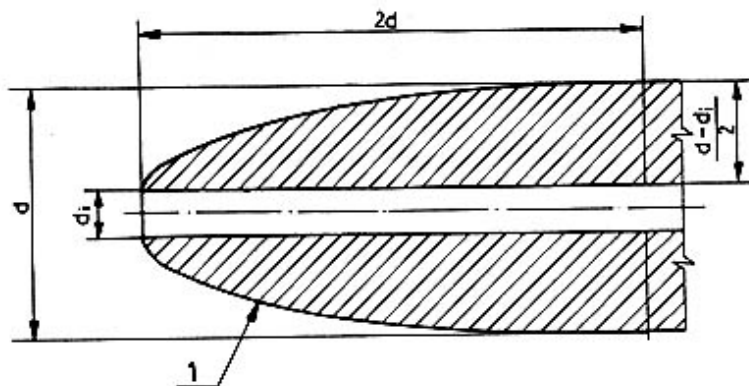

NPL típusú Prandtl-cső

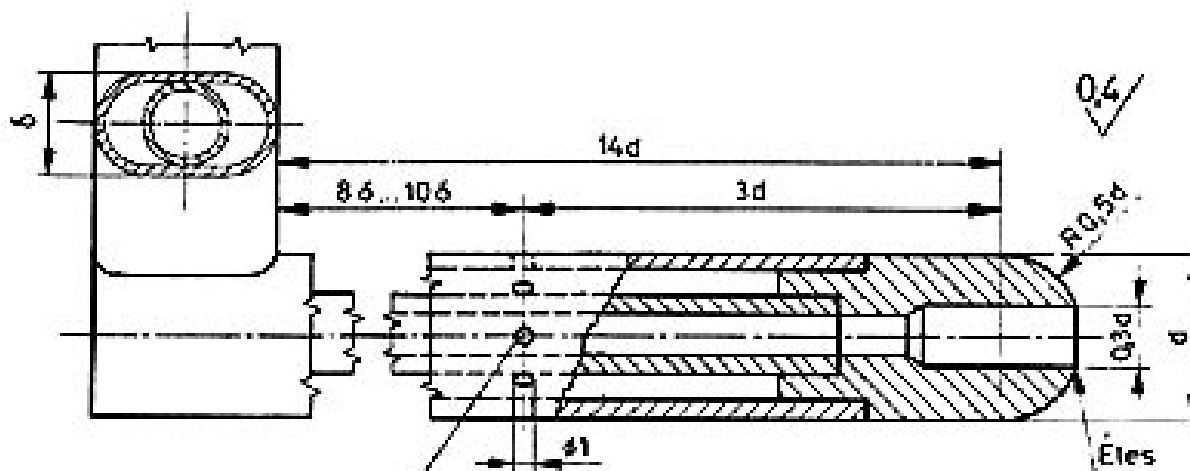
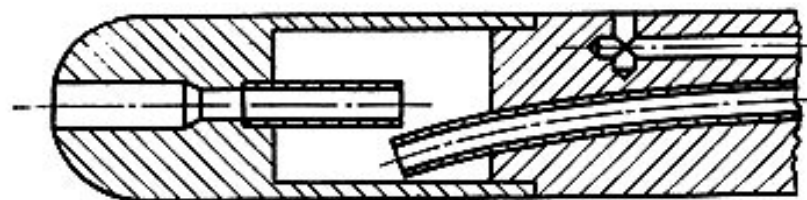

Prandtl-cső kialakítása

Negyed ellipszis alakú orrprofil

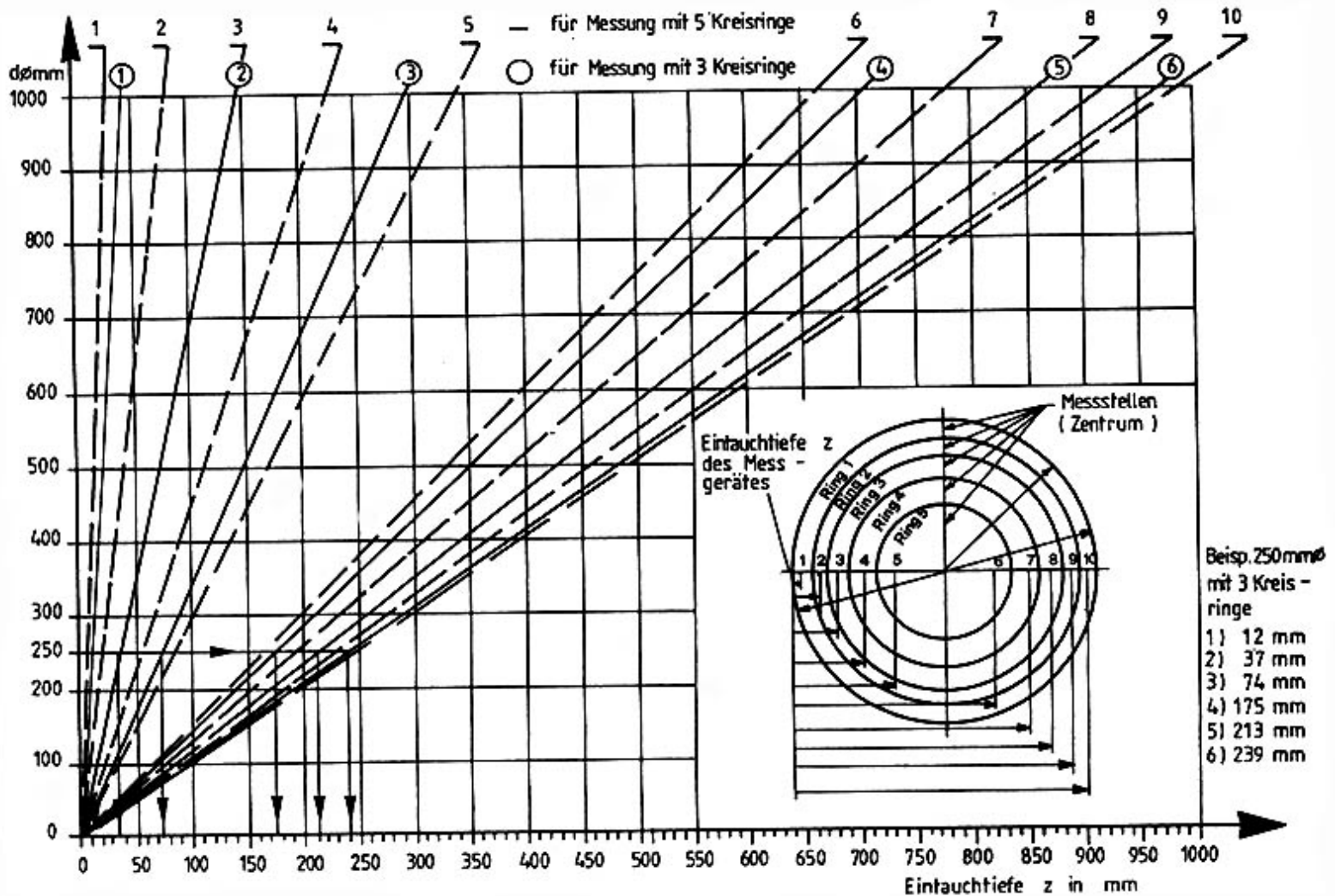

Kissé szennyezett anyag mérésére szolgáló Prandtl-cső

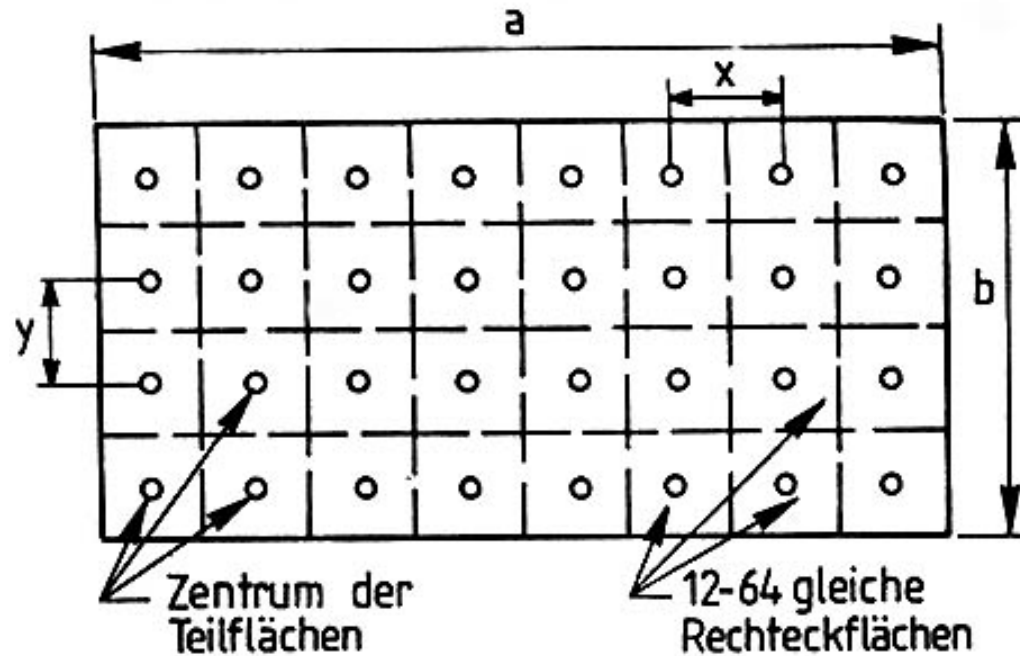

Statisztikus nyomást (p) mérő 7 furat a külső csőben
A furatok külső végződése sorjamentes és éles

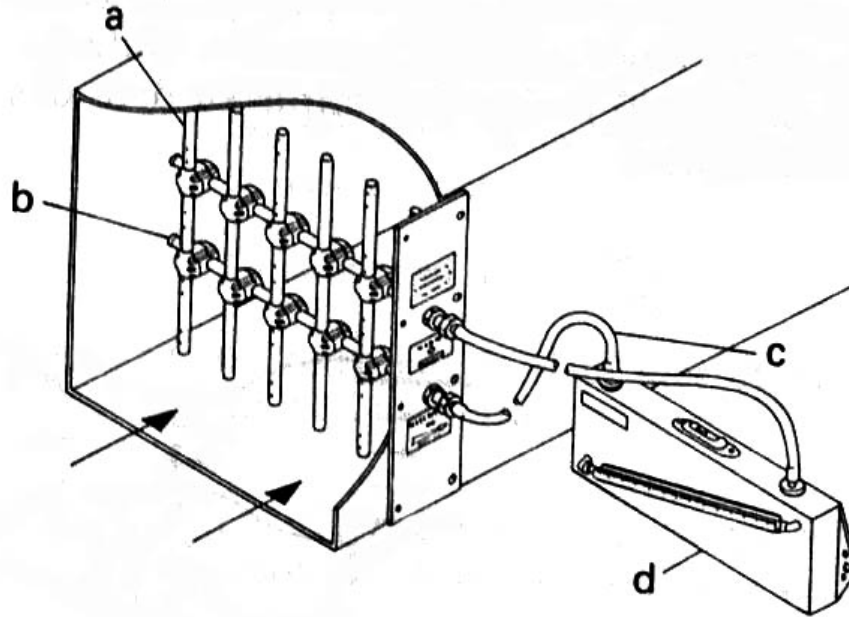
Mérőhelyek kör keresztmetszetű csőnél

Mérőhelyek négyszög keresztmetszetű csőnél

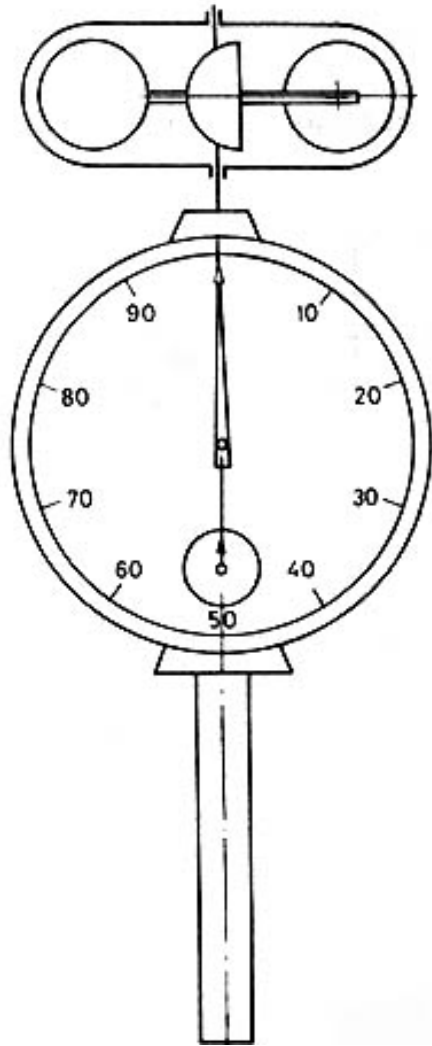
Mérőrács

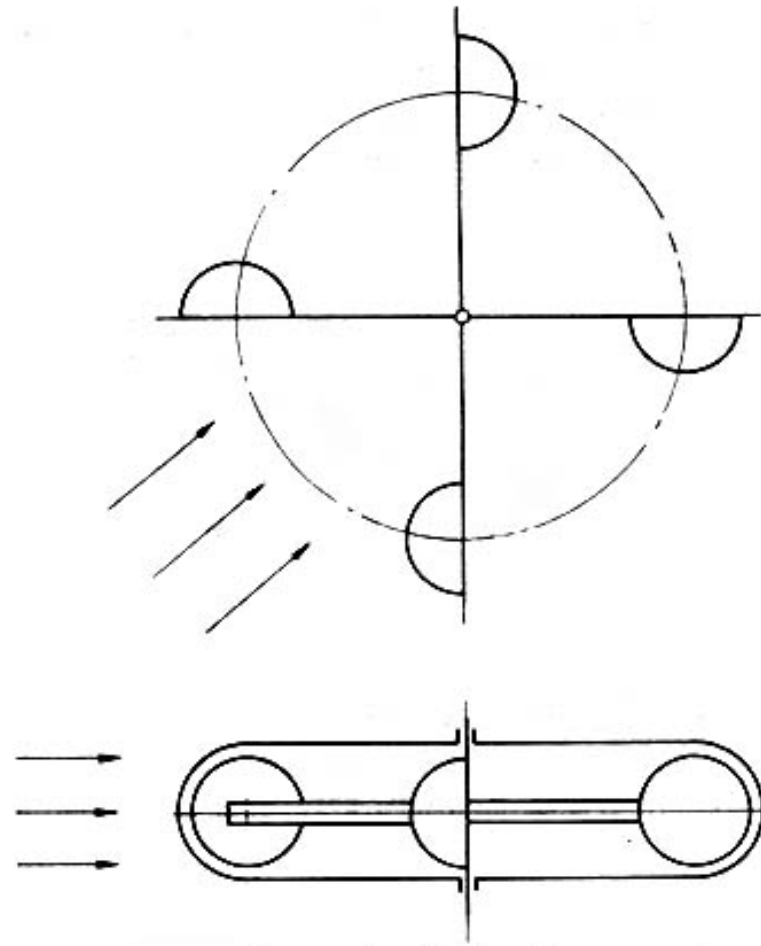
A rácspontokban való egyidejű mérés eredménye a dinamikus nyomás átlagértéke.

Hátránya, hogy csak olyan helyeken alkalmazzák, ahol tartósan be lehet építve, mert folyamatos mérés szükséges (pl. légmennyiség szabályozók).

Kanalas anemométer

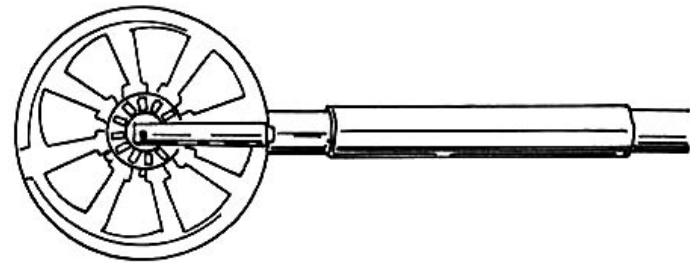
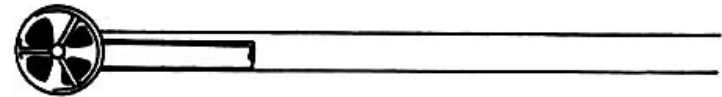
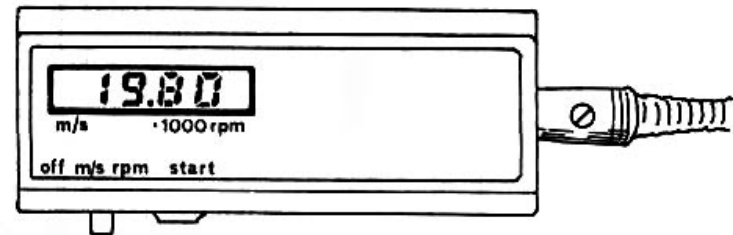
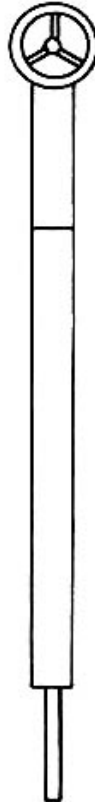
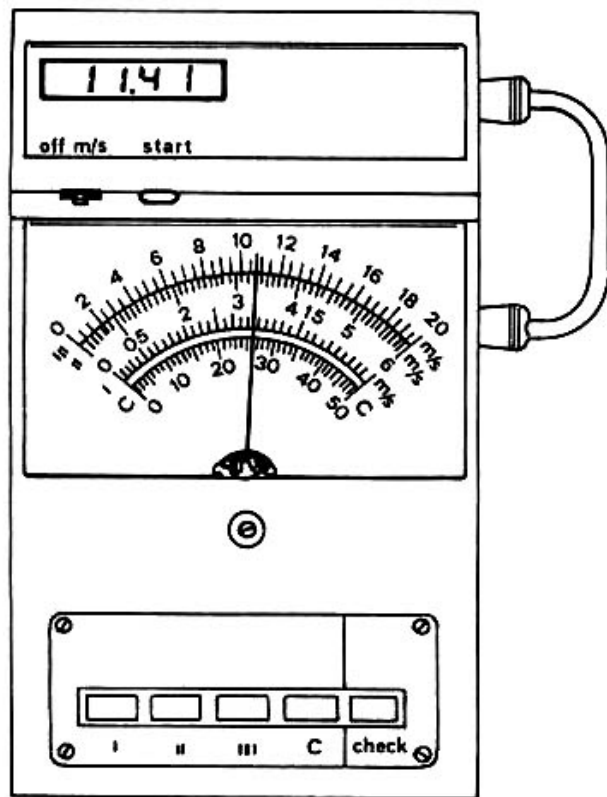

Kanalas anemométer

Légsebességmérés kanalas anemométerrel

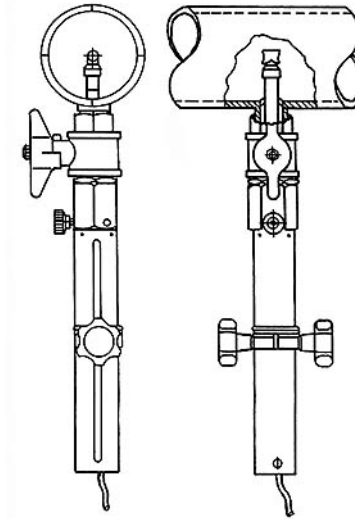
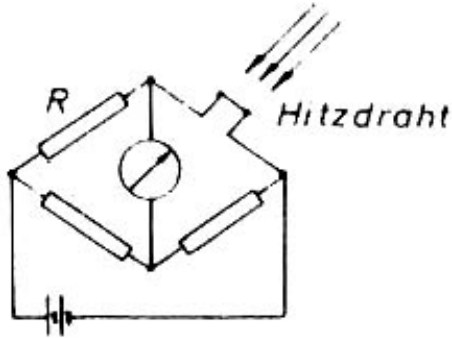
Szárnykerekes anemométer

Szárnykerekes anemométer

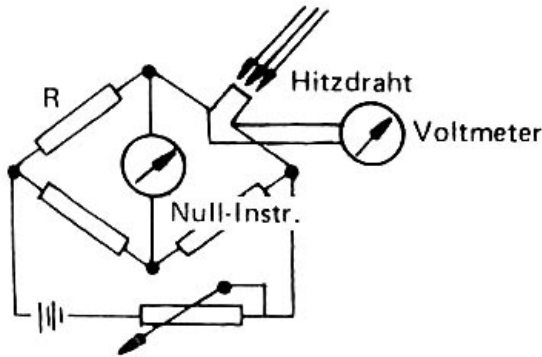

Hődrótos anemométer

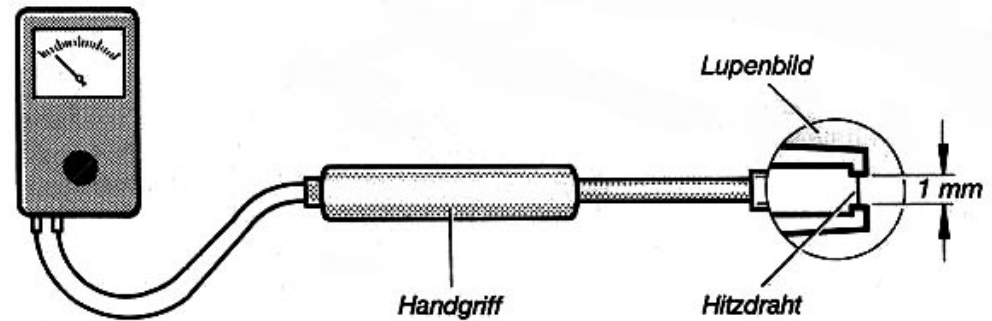
Konstans teljesítményű megtáplálás

A kialakuló hőmérséklet (ellenálláshőmérő) a sebesség függvénye

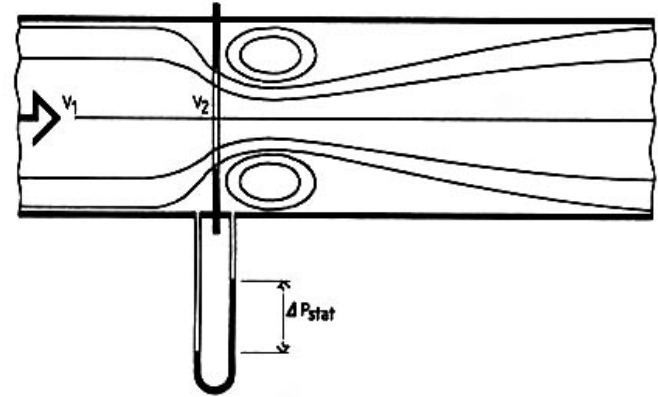
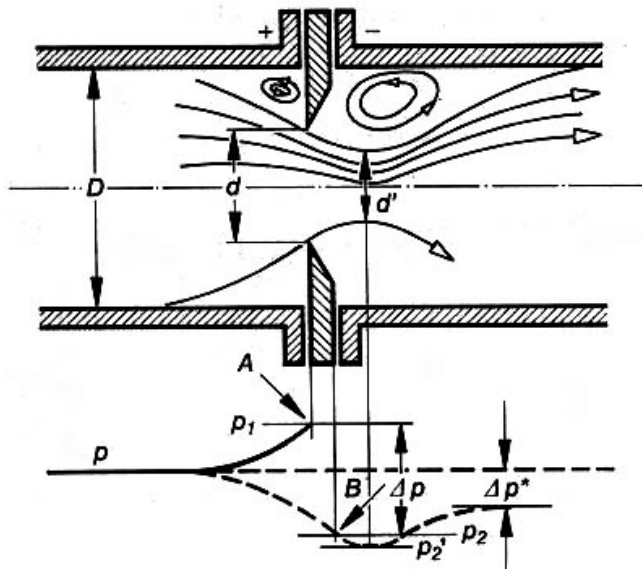
Konstans hőmérséklet tartása

Az ellenálláshőmérő ellenállását állandó értéken tartva a tápfeszültség, ill. az áramerősség a sebesség függvénye

Mérőperemek

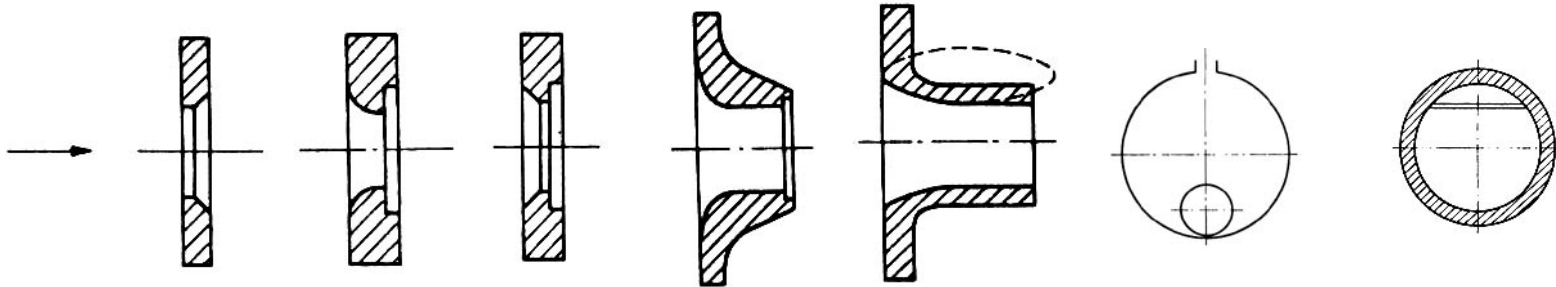

A mérőperem, mint szűkítőnyílás környezetében felgyorsul az áramlás. ($p_{\text{ö}} = p_{\text{stat}} + p_{\text{din}}$) Megnövekszik a dinamikus és egyúttal lecsökken a statikus nyomás. A max. sebesség az ún. Vena Contracta közelében van.

Mivel bentmaradó szerkezetről van szó, ezért fontos, hogy a mérőnyomás Δp lényegesen nagyobb, mint a maradó ellenállás $\Delta p'$.

Mérőperemek fajtái

MSZ 1709/1-17 Folyadékáram mérés

Élessarkú
Negyed-
körös
belépésű

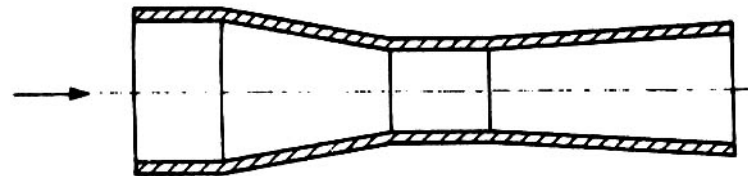
Kúpos
belépésű

ISA 1932
mérőtörök

Nagy sugaras
mérőtörök

Excentrikus

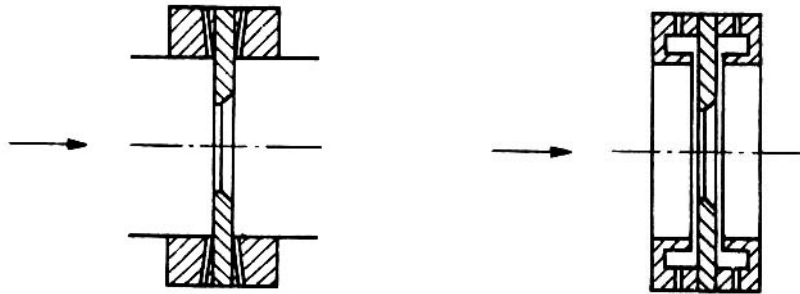
Szegmens
alakú

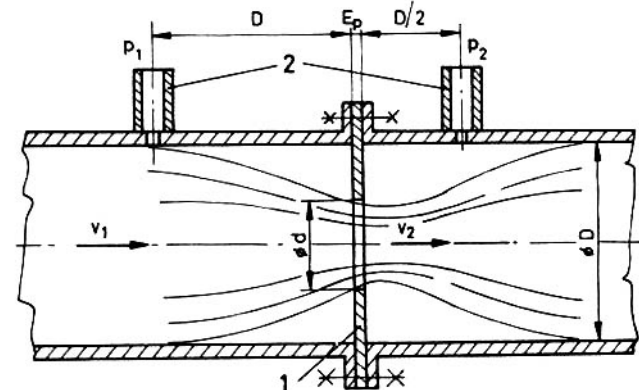
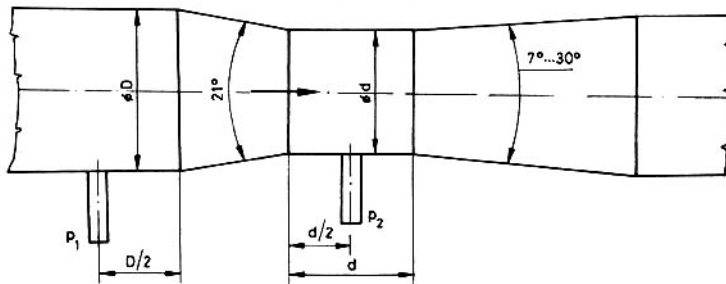
Venturi-cső: A mérőszakasz csövével egytengelyű, minden részében kör keresztmetszetű szűkítőelem. Részei: belépőrész, hengeres átömlőnyílás, kilépődifúzor.

Megcsapolások

Kialakítás: fali megcsapolás, megcsapolás karimán, gyűrűs megcsapolás

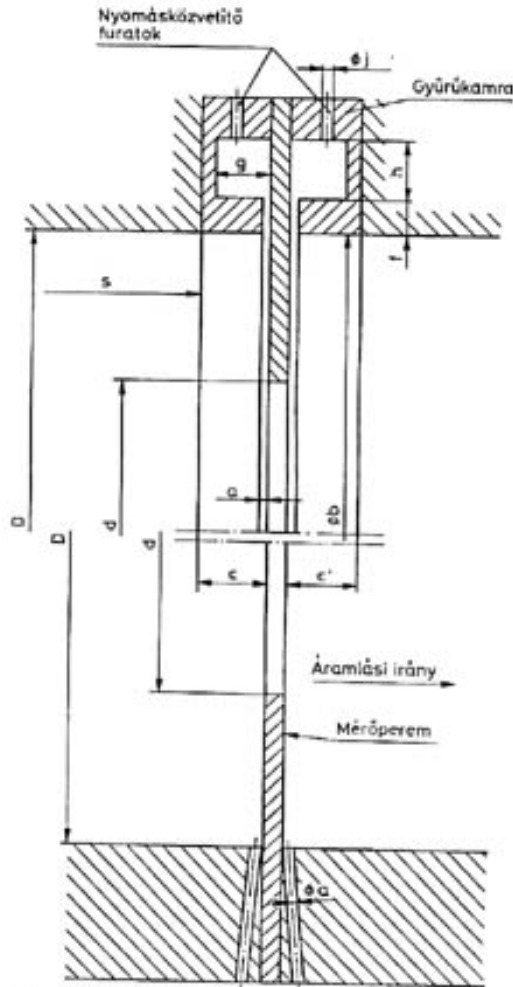

Megcsapolás helye: sarok-megcsapolás, D és $D/2$ megcsapolás, Vena contracta megcsapolás

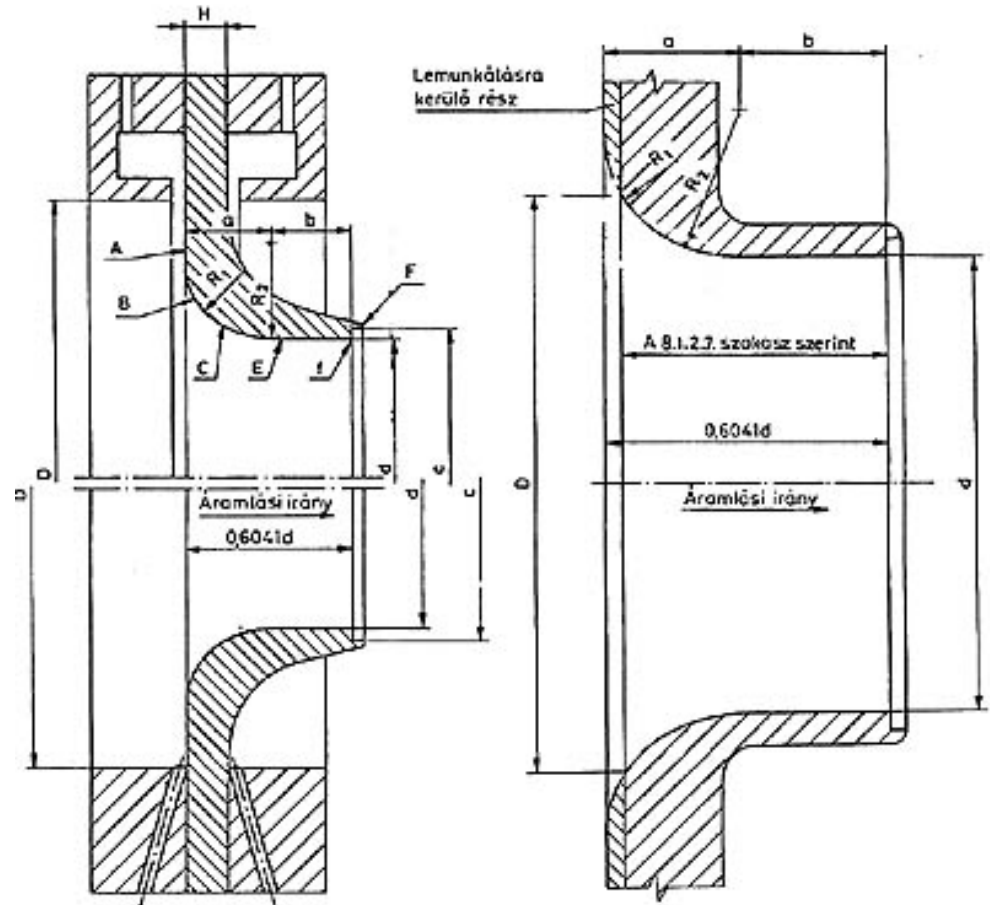
Megcsapolások

a) Gyűrűkamra gyűrű alakú megcsapolórésszel

b) Egyedi furatos megcsapolások

6. tábla
Szakmegcsapolások

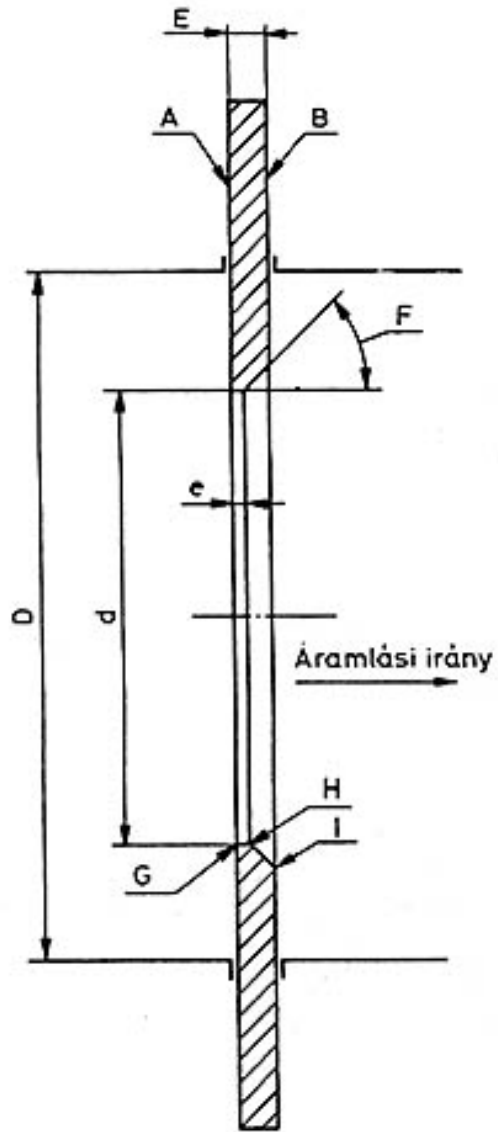
$$d < \frac{2}{3} D$$

a)

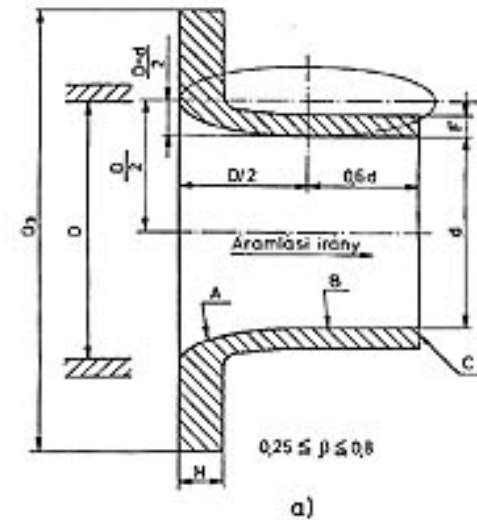
$$d > \frac{2}{3} D$$

b)

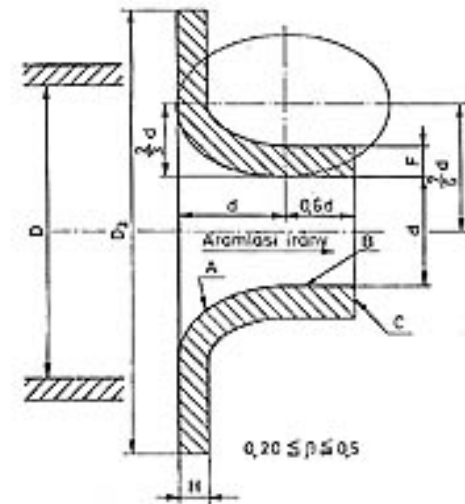
Mérőperem kialakítása

Mérőperem (éles szarkú mérőperem)

a)

b)

Összefüggések

$$\dot{V} = \alpha \cdot \varepsilon \cdot \frac{d^2 \cdot \pi}{4} \cdot \sqrt{\frac{2 \cdot \Delta p}{\rho_1}} \quad [m^3 / s]$$

átfolyási szám $\alpha = f\nu(\beta, Re)$

expanziós szám $\varepsilon = f\nu(\beta, p_1, p_2, \rho)$

átmérő viszony $\beta = d / D$

szűkítési viszony $m = \beta^2$

Összefüggések

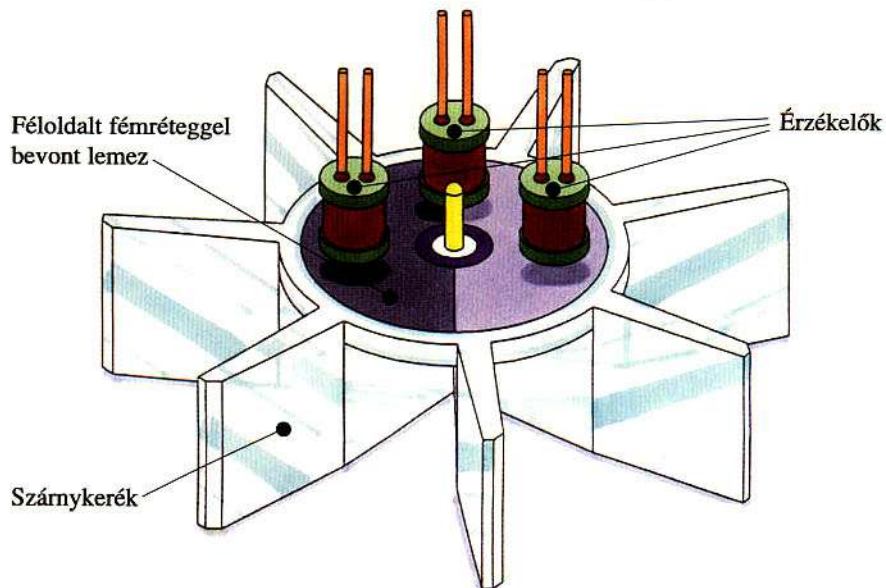
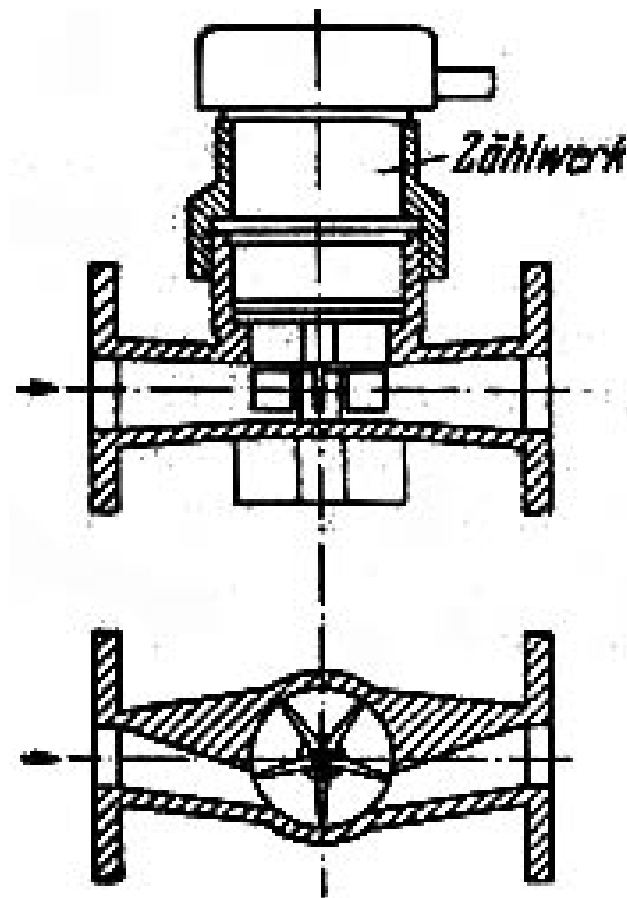
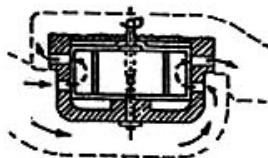
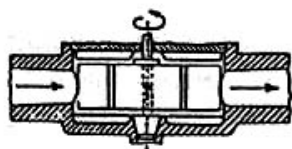
Karimamegcsapolású mérőperemek α átfolyási számai $D = 375$ mm

29. táblázat

Re_D β	2×10^4	3×10^4	5×10^4	7×10^4	10^5	3×10^5	10^6	10^7
0,20	0,598 4	0,598 2	0,597 9	0,597 8	0,597 7	0,597 6	0,597 5	0,597 4
0,22	...	0,598 8	0,598 5	0,598 4	0,598 3	0,598 1	0,598 0	0,597 9
0,24	...	0,599 6	0,599 2	0,599 0	0,598 9	0,598 6	0,598 5	0,598 5
0,26	...	...	0,600 0	0,599 8	0,599 7	0,599 3	0,599 2	0,599 1
0,28	....	...	0,601 0	0,600 8	0,600 6	0,600 2	0,600 0	0,599 9
0,30	...	...	0,602 2	0,601 9	0,601 6	0,601 2	0,600 9	0,600 8
0,32	...	...	0,603 5	0,603 1	0,602 8	0,602 3	0,602 1	0,601 9
0,34	...	...	...	0,604 6	0,604 2	0,603 6	0,603 3	0,603 2
0,36	...	...	...	0,606 3	0,605 9	0,605 2	0,604 8	0,604 6
0,38	...	...	...	0,608 2	0,607 7	0,606 9	0,606 5	0,606 3

Szárnykerekes vízmérők

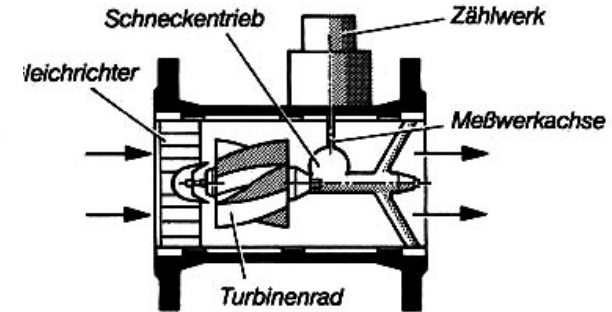
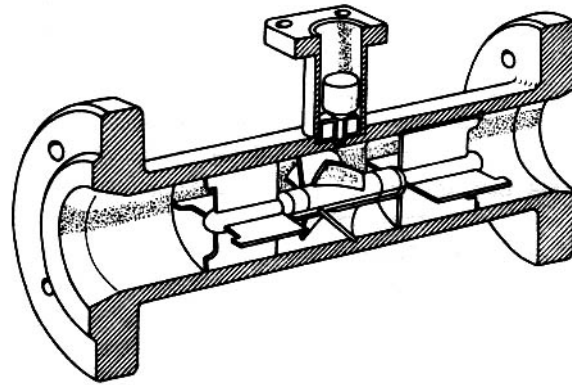
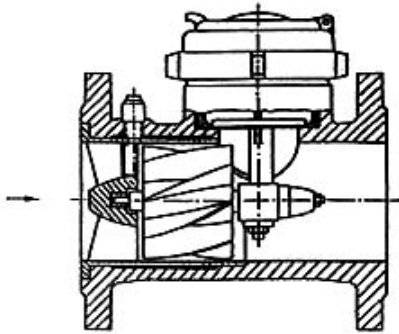
vízáram iránya a mérő tengelyére merőleges

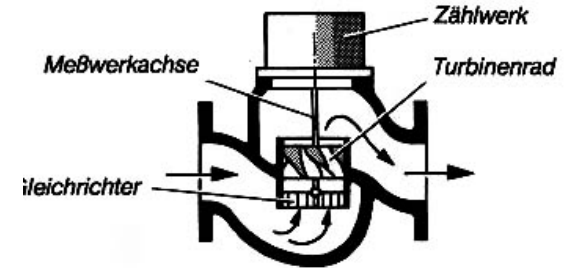

Woltmann-mérők

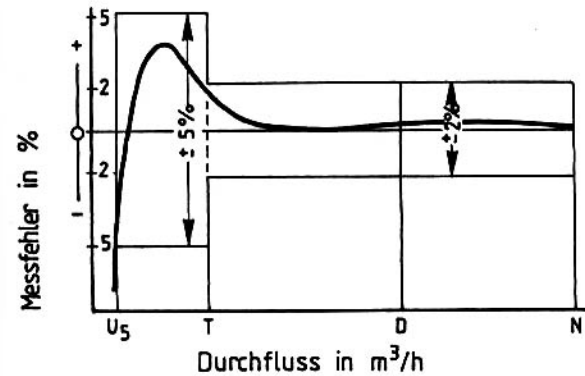
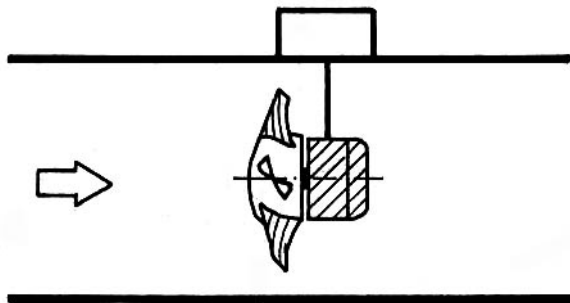
vízáram iránya a mérő tengelyével párhuzamos

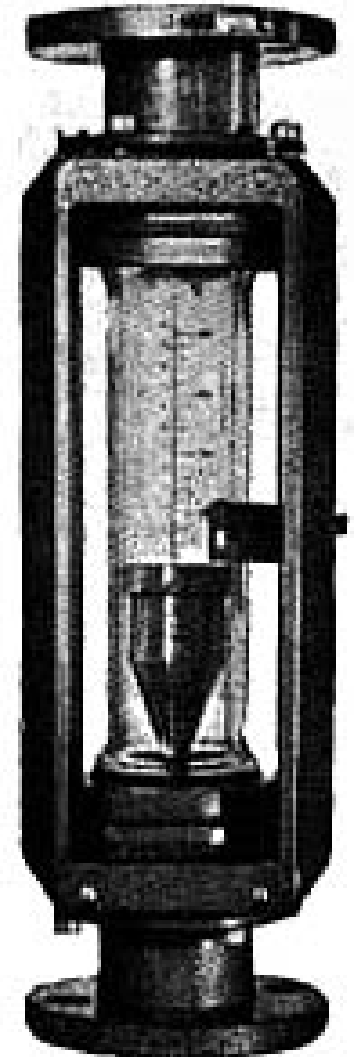
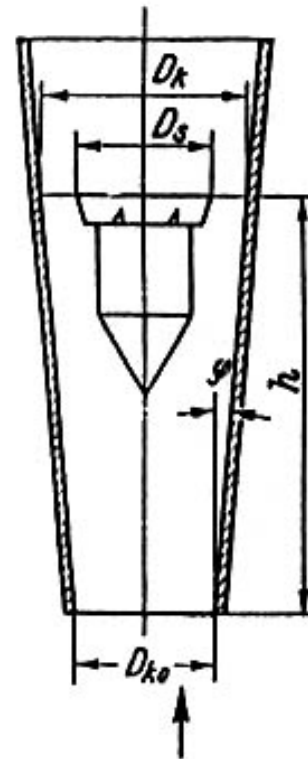
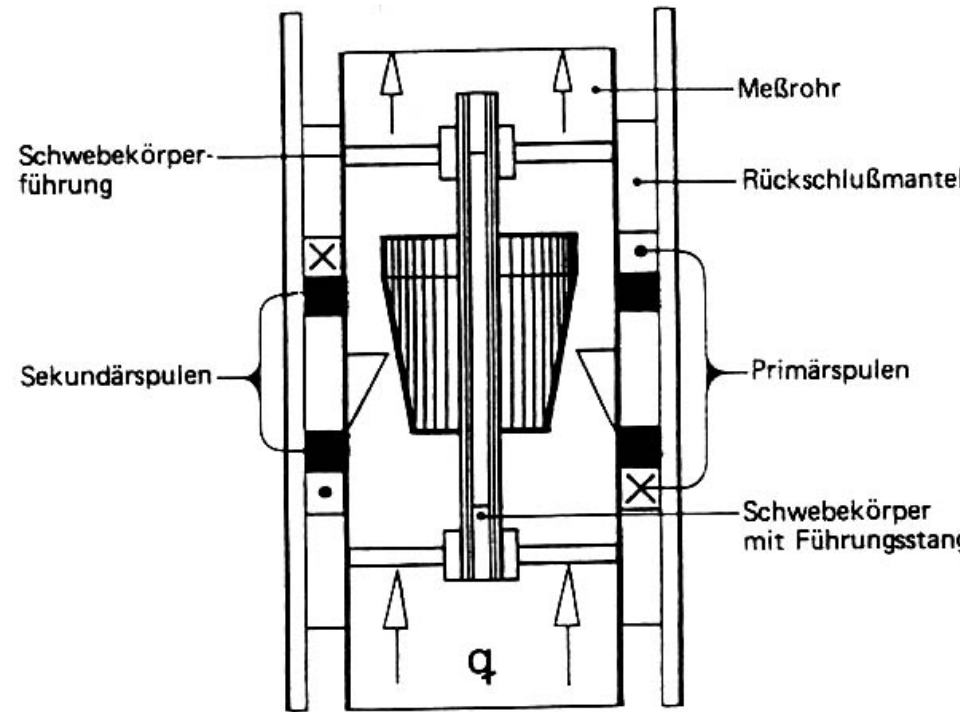
Achsialflügelzähler

Senkrechtflügelzähler

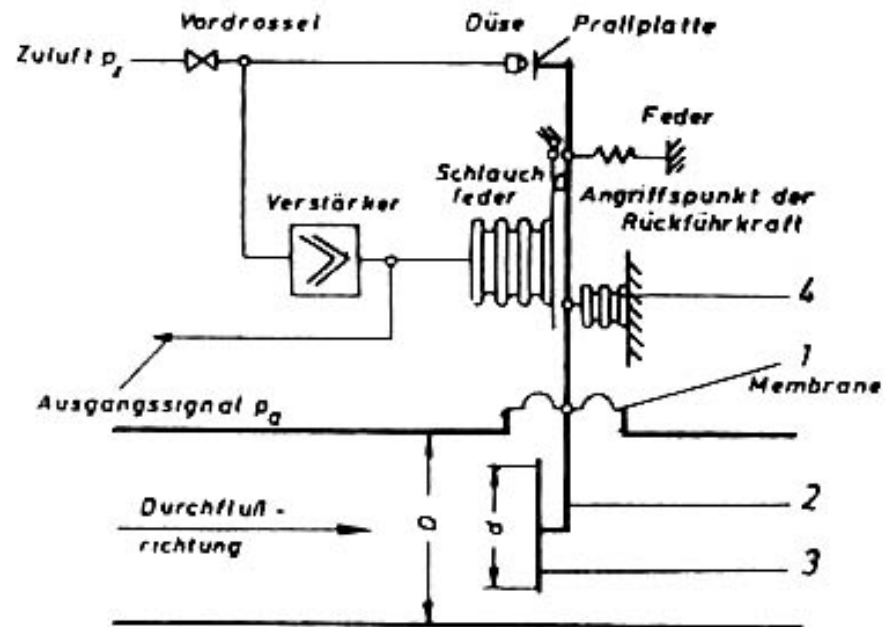
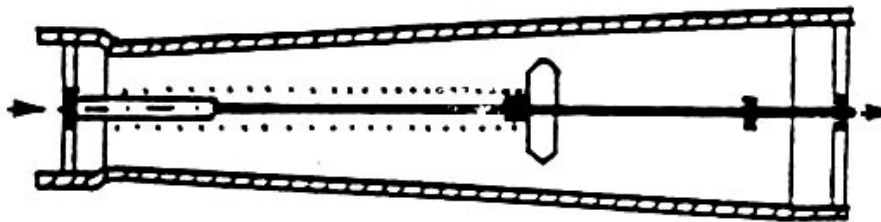

Rotaméterek

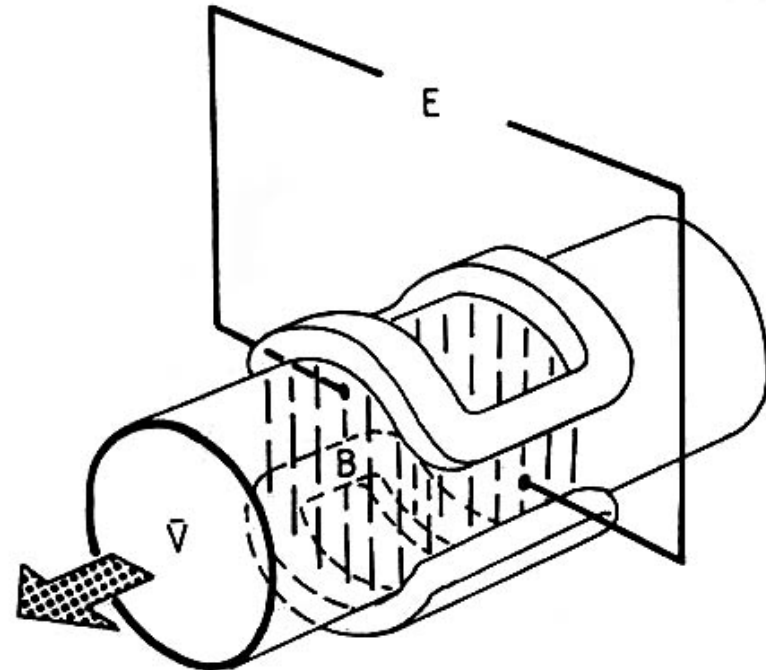
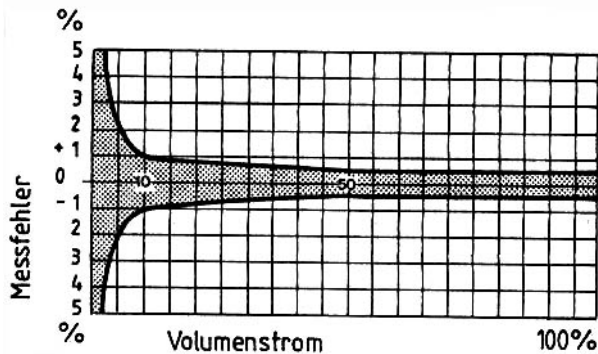
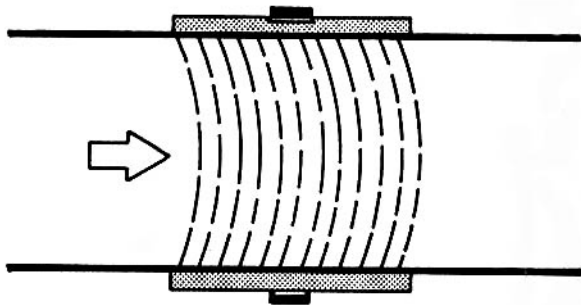
A kúpos csőben a mérőtest olyan pozíciót foglal el, ahol a sebesség akkora, hogy a mérőtestre ható áramlási ellenállás megegyezzen a súlyerővel.

Áramlási ellenállás mérésén alapuló eszközök

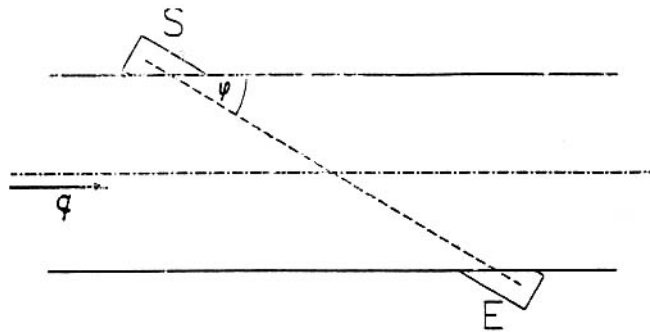
Indukciós mérők

Az elektromosan vezető folyadék, amely egy erős mágneses térben áramlik úgy viselkedik, mint egy mozgó elektromos vezeték. Az indukálódott feszültség arányos az átlagsebességgel. A szigetelő köpennyel bélelt mérő falába épített elektródák mérik az indukált feszültséget.

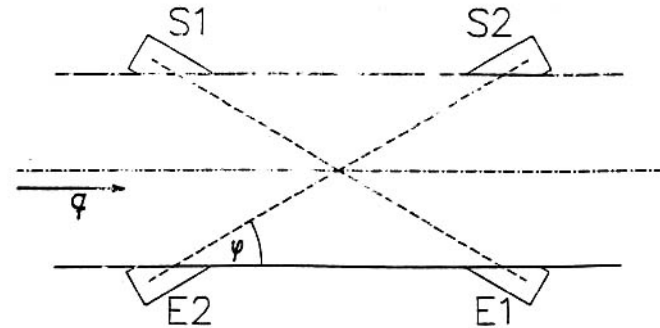
Ultrahangos mérők

A mérők a Doppler-effektus felhasználásával mérnek. A közegben uralkodó hangsebességre „rarakódik” az áramlási sebesség.

Egyszerű elrendezés:

$$q = (L/t - c) / \cos \varphi$$

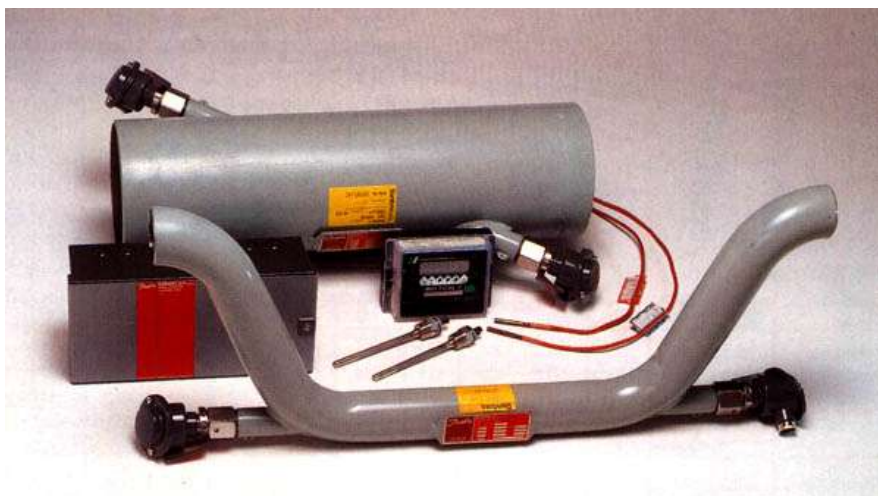
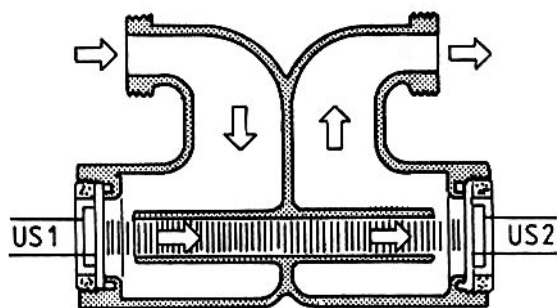

Sing-Around elrendezés:

$$q = (L/t_1 - L/t_2) / 2 \cos \varphi$$

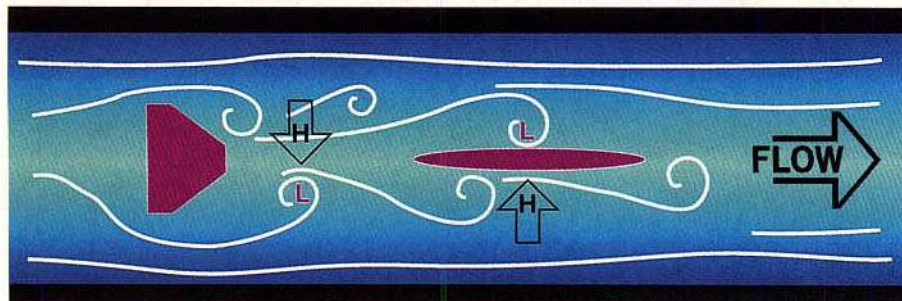
Az eredmény független a hangsebességtől.

Ultrahangos mérők

Örvény elvű térfogatárammérők

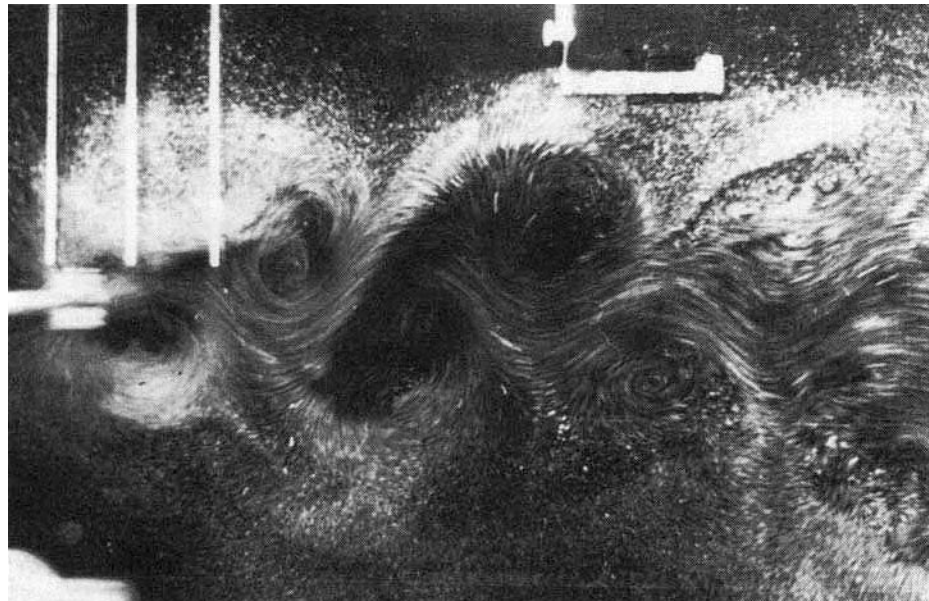
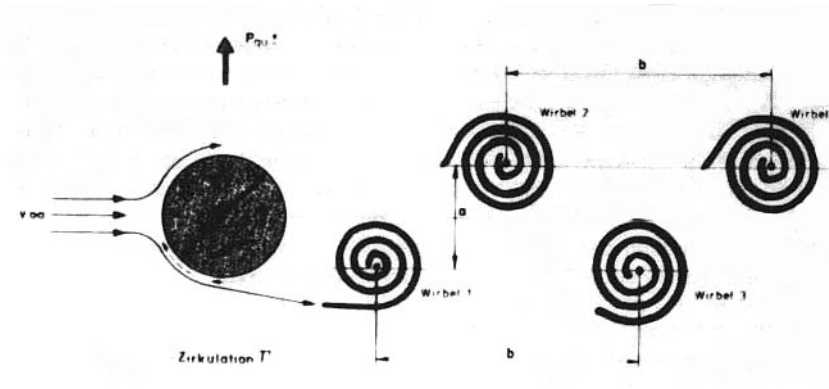
A Kármán-féle örvényúton a leválások frekvenciája arányos az áramlási sebességgel (zászló lobogása).

H = Hochdruckbereich
L = Niederdruckbereich

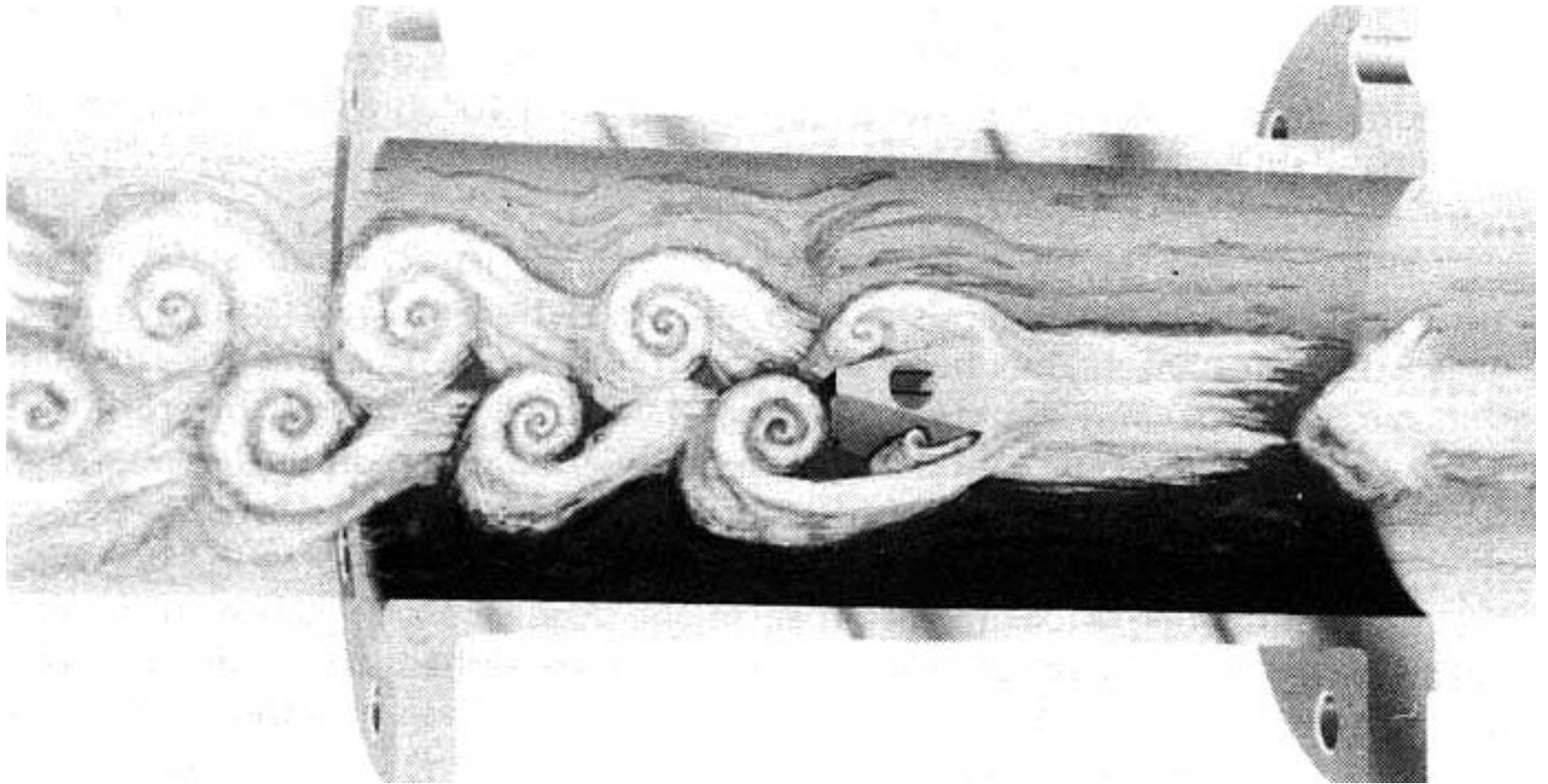

Örvény elvű térfogatárammérők

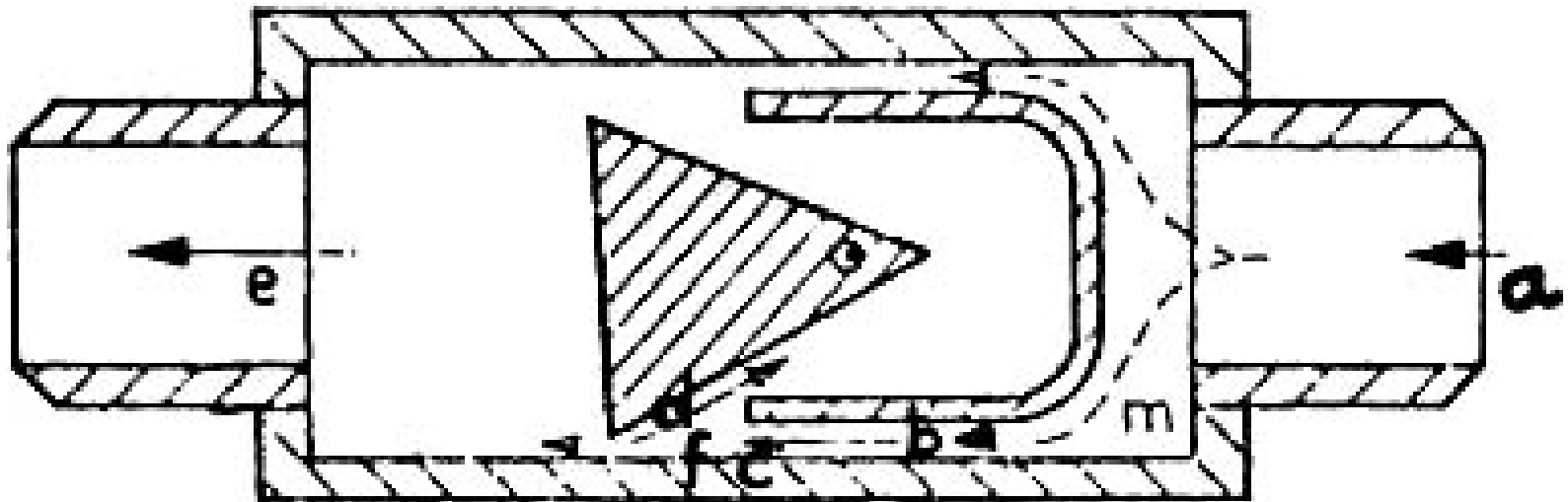

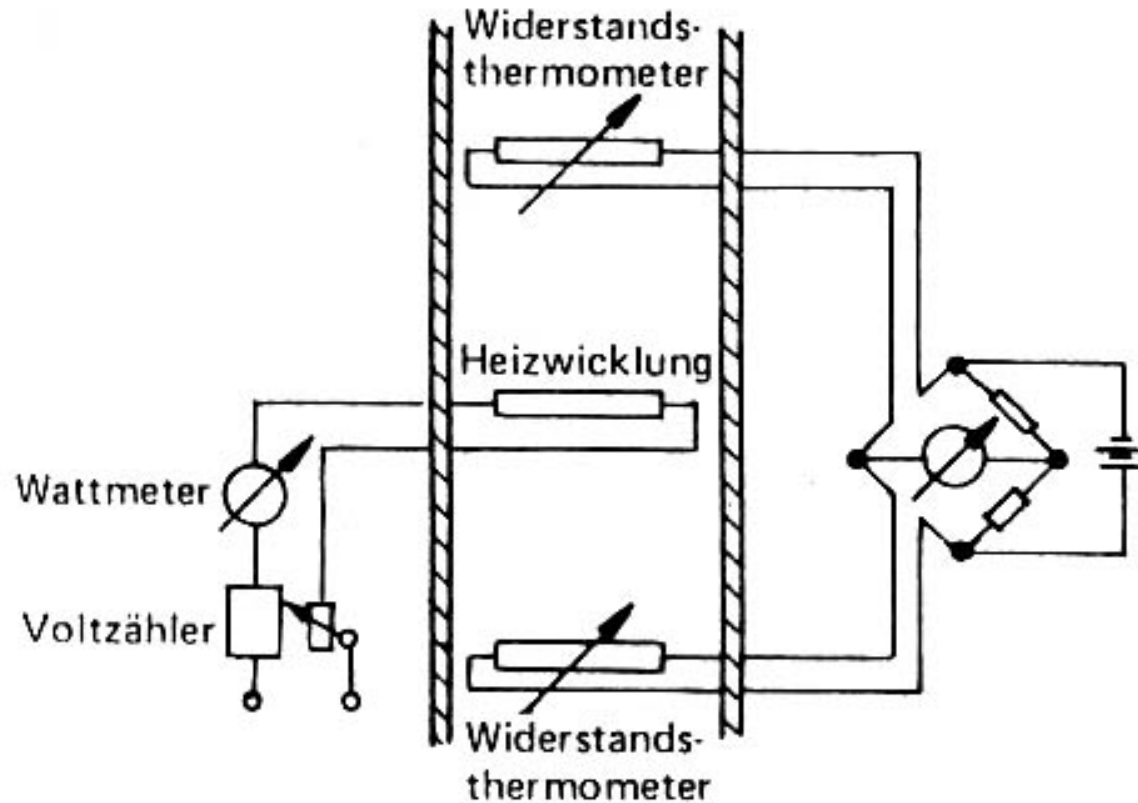
Örvény elvű térfogatárammérők

Billenőtestes térfogatárammérő

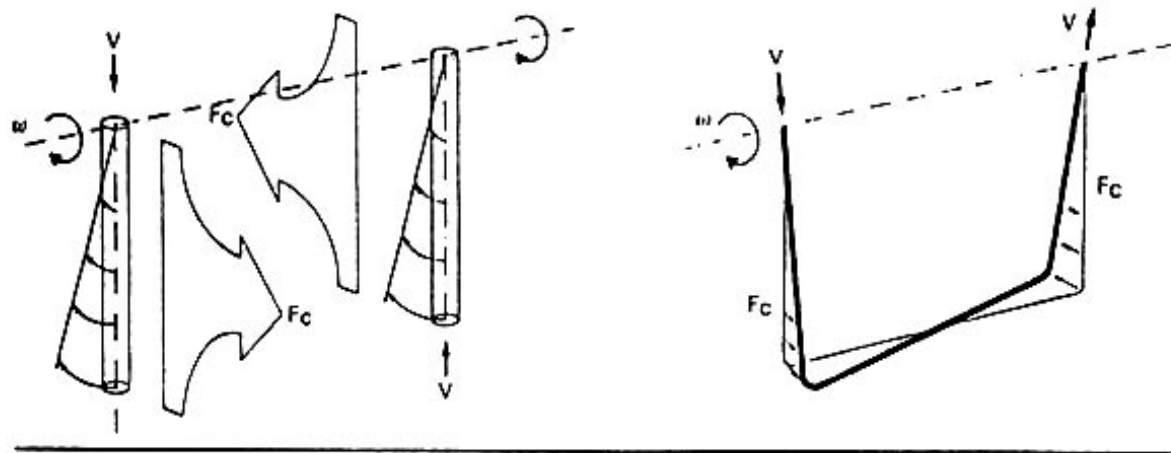
Termikus energia mérésén alapuló mérő

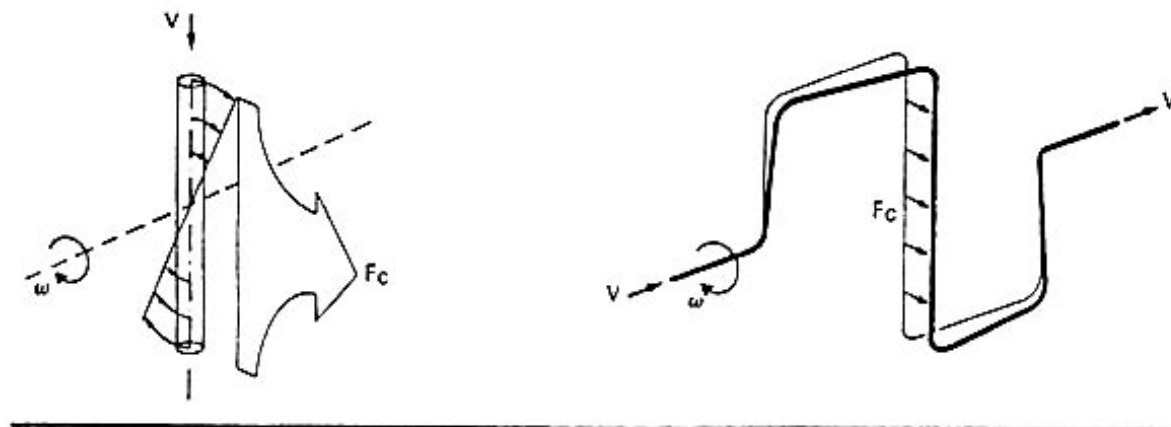
A mérő olyankor használható jól, amikor olyan közegről van szó, amelynek sűrűsége erősen hőmérsékletfüggő. Ilyenkor a tömegáram mérése célszerűbb. A tömegáramot a mérő a bevezetett teljesítmény hatására bekövetkező felmelegedés alapján méri.

Coriolis erő elvén működő mérők

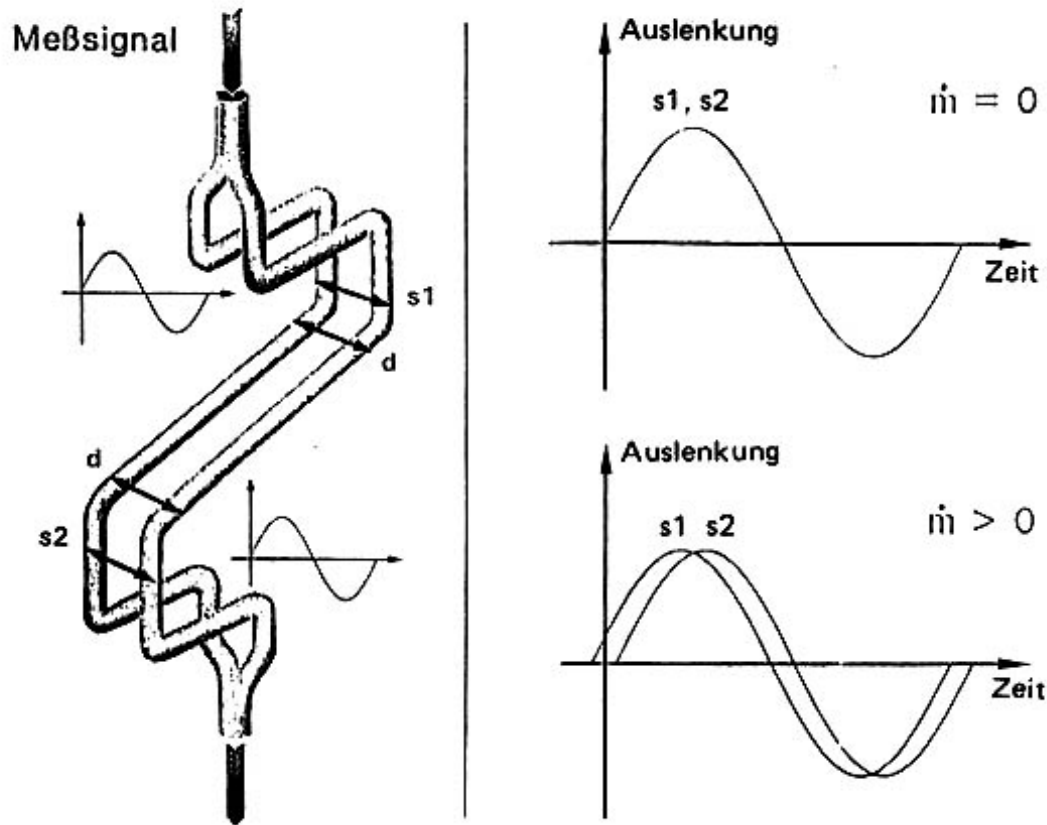
MFS 2000

MFS 2200

Coriolis erő elvén működő mérők

A forgó vagy oszcilláló mozgást végző mérőcsövekre ható erő arányos a sugárral a fordulatszámmal és a tömegárammal. A mérés a deformációk alapján történik.